

De sacramēto

Tertio vt intus et extra nos spūali deco-
re ornent. intus q̄dem p̄ sciētie puritatē
et extra p̄ odorē bone fame Et hec duo
signant in crismate q̄d p̄ficiuntur in oleo
p̄pter p̄mum. et balsamo p̄pter secundum
Quarto in bonis agendis vel malis su-
stinēdis roborat. datur em̄ hic spū sanctus
ad roborandū. Quinto aiām et cor-
pus armat. aiām q̄dem p̄pter imp̄ssio-
nem characteris. corpus vero p̄ clypeū
crucis Sexto p̄ istud sacramētū sūt fide-
les pleni xp̄tiani: plenitudine dico copie
q̄ tñ in baptismo pleni facti sūt plenu-
dine sufficiētie Septimo post pugnam
coronat. q̄d notat in vitā que circa ca-
put ligatur. Cōfitendū ē at̄ de isto sacra-
mento si q̄s illud in peccato mortali rece-
pit. Quia quicūq; hoc sacramētū in pec-
cato mortali recipit mortalit̄ peccat. Er-
go iuuenes q̄ debēt cōfirmari inducēdi
sunt vt antea p̄fiteant. et insinuādi sunt
eis effectus sacramēti cōfirmatōnis. vt
eo maiorē deuorōem ad illud sacramē-
tum digne p̄cipiendum acq̄rant.

De tertio sacra-

mento scz penitētia.

A Penitētia s̄m Aug^o. est mala
p̄terita deplangere: et plāgēda
iterū nō cōmittere. Penitētie
utilitas et dignitas ostēdit. Primo in h̄
q̄ nihil est q̄d deo tantū placeat inf̄ om-
nia in peccatore sicut penitēteret āplius a
peccatis cessare. Hoc p̄bat. q̄ si dares
deo om̄ia bona tp̄alia q̄ habes et om̄es
paupes pasceres. et infinita monasteria
et eccl̄ias p̄strueres: deo nō places nisi
peniteas. Item si habueris oēm sc̄iam
ita q̄ p̄ totū mūdū pacē faceres: oīa bo-
na in mūdo p̄silio tuo disponeres. Item
si lingua hoīm loq̄reris et angelorū. i. q̄
tot p̄uerteres pctōres vt oēs p̄dicatoēs
ab initio mūdi p̄uerterūt: factus es ve-
lut es sonās. q̄ alijs p̄des s̄ teipm̄ con-
sumis si a pctō nō cessas. Item si tradi-

deris corpus tuū ita vt ardeas: deus tñ
nō placas nisi peniteas. et a pctis cesses
Quia deus p̄tritoēs et p̄maz diligit. q̄ p̄
hoc de celis in terrā. de angel̄ ad pctō-
res. de delicijs inenarrabilib; ad penas
inestimabiles venit. imo tñ p̄mā affe-
ctat dñs. q̄ cū oīa bona in celis habere
cū angelis p̄ nob̄ p̄mā assumpsit. vt
eius pctositatē pctōrib; p̄bo et exemplo
p̄mendarer Juxta illud Math. ix. Nō
veni vocare iustos s̄ pctōres ad p̄mā
Et iā sancti assumpserūt p̄mā. vt sc̄is
ioh̄es bap. br̄a p̄go maria q̄ nō deliquē-
rūt. s̄ multo magis nos pctōres. Item
diabolo nihil molestius est resp̄ctū pctō-
ris q̄ pctōres vere penitē. nō em̄ ipm̄ tā-
tū molestares o pctō: vt p̄ impossibile lo-
qr̄si em̄ in camino pones. si suspēdēs
si rotares. nō tantū tristatē quo ad ali-
qd. intantū tristatē de p̄mā hoīs q̄ in p̄-
petuū tāto tristior est. Baruch. v. Sic
gausa est in tua ruina et letata est in casu
tuo babilon: sic tristabit in tua cōso-
larōe. Ideo aut̄ tātū dolet q̄ tā longū
labore in tep̄didit et valde p̄fundit ex eo
q̄ hō debet venire ad tantā gl̄am: de q̄
ipe cecidit **B** C̄tē nihil hoī pctō-
ri vtilē q̄ a pctō cessare et penitē. et nō si
bi eēt tā vtilē q̄ q̄tidie p̄ eo tot misse de
cantarent q̄ stelle sunt in celo. et oēs sc̄i
p̄ eo interpellarēt. et si celū q̄tidie ei ape-
rirēt et plueret s̄m velle suū. et sol et luna
et stelle s̄m volūtātē suā cursū suū pa-
gerēt. imo si q̄tidie angeli descēderēt de
celo et loq̄rent ei. et rapet in aerē ab ange-
lis sicut factū est aliq̄b; sc̄is. imo si beata
p̄go loq̄ret ei. Nec mirū cū ipe dñs sepe
locut^o est cū iuda. et tñ dānatus ē. Si in-
terrogares om̄es sc̄os de utilitate p̄mē:
Rñderēt q̄ qlibet eorū veller recuz p̄ciā
pare suū donū q̄d a deo h̄z in celo. An-
sel. Unusq̄sq; gaudet tātū de alterius
merito q̄ntū de suo p̄prio. Si mariam
interrogares. rñderet q̄ veller tecū p̄ciā
pare oīa sua merita et gaudia. Si xpm̄
respōderet q̄ dare tibi veller ea gaudia

que nec ocul⁹ vidit nec aur⁹ audiuit. nec in cor hominis ascendit immo nec ea numerare potes. Unde dixit domin⁹ ad abraam. Suspice celū: si numerare potes stellas. sic nec gaudia celi.

Penitētia quō sit op^s.

Penitētia respectu dei z pccōris
Est op^s: Nulla creatura neq; in celo neq; in terra. nō oēs martyres neq; apostoli neq; pphete. neq; p̄fessores: neq; virgines: s; sola penitētia placat deū pccōri. Un̄ ip̄e dixit Math. 3. Penitētia agite: appropinquet ei regnū celoꝝ. Eccl̄i 12. Altissim⁹ odio h̄z pccōres: z miser⁹ ē penitētib;. Ezechiel. 18. Si impius egerit p̄niaz ab oī pccō suo vita viuet. Act. 3. Peniteminīz cōuertimīn vt deleatur pccā vestra dixit petr⁹ ap̄ls crucifixorib; xp̄i. sic z dicit tibi peccatori. Penitētia potētissima ē in oī tpe qz ab initio mūdi vsq; in finē durat eius potētissima potentia. qz nūq; ver⁹ penitēs dānabit. qz de oī gñe hoīm iueniūt in inferno nisi de penitētib; vere et innocētib;. Itē in oī etate z in q̄lib; etate saluat. z qn̄q; quasi i extrema sufflatōe vt patet in latrone q̄ cū xp̄o i cruce pep̄dit In oī loco: qz pccōri celū ap̄it. qd̄ null⁹ angl⁹ nec aliq; sc̄tōꝝ facē posset In terra: qz plus mereri facit penitēte vno die q̄ peccator in mille annis. In inferno z in purgatorio potētia exercet. qz vtrūq; extinguit penitētib; vere z p̄fecte. In oī p̄sona: etiā si cētū milia mortes meruiss; Etiam si sit sicut iudas vel pylat⁹ vel herodes. Chrysost. O penitētia om̄ia ligata soluis. oīa aduersa tu mitigas oīa p̄trita tu sanas. Sap. 7. Lū sit vna oīa p̄t. **P**nia oīa potest in celo. z in terra respectu dei z pccōris p̄ter quatuor: Prīmū ē pccōre de inferno n̄ posse liberare. Quia in inferno nlla ē redēptio Un̄ greg⁹. xi. li. moral⁹ Quisq; ad inferni mala toleranda descēderit: nequaq; vlti⁹ ad lucez redibit. Quia nequaq; vlti⁹ misericōdia parcēt; libeat. q̄s semel i

locis penalib; iusticia iudicātis dānat. Ergo p dānatis n̄ est orādū. qz nunq; liberabuntur. Un̄ d̄t Aug⁹. Si scirez p̄em meū in inferno. non plus orarē p eo q̄ p diabolo. Licet autē pnia nō possit hominē de inferno liberare. p̄t tamē a portis inferi. id est a peccat; mortalib; dū homo viuit ip̄m pccōre eruere Tante est potētie. Hoc nemo alius nec in celo nec in tra p̄t. Scdm̄ q̄ non potest ē q̄ virginitatē p̄ditā nō p̄t restituē. Unde Isid. de summo bo. Oē pccm̄ p penitētia recipit vulnē sanitatem. virginitas autē si labit nulla penitētia reparatur ad integritatē. Et licet penitētia virginitatem non possit reddere. potest tñ peccatorē penitēte virgini equalem vel maiorē in celo efficere: q̄uis aureolā nō valet ip̄e penitens reh̄bere. Verbi ḡtia. Beatus Petr⁹ ap̄ls maior ē q̄ ml̄te virgines q̄uis aureolam non habeat. Sicut maria magdalena. z ml̄ti alij sancti. Sed aureolam virgo corrupta neq; q̄ habere potest: etiā quantumcūq; peniteat. Unde Hieronimus. Audēter loquor cum omnia possit deus. suscitare tamē non potest virginem post ruīnam valet quidē liberare de pena: s; nō valet coronare corruptā. Tertium qd̄ nō p̄t est q̄ tempus inutiliter p̄ditum nō p̄t restituere: Et licet nō possit tempus p̄ditum restituere: tamē potest deo p̄ eo sat; facere Quartū est: q̄ opa de gñe bonoꝝ mortua. i. opa facta i pccō mortali n̄ potest viuificare. Et licet non possit opera mortua viuificare: p̄t tñ opa mortificata resuscitare. i. illa bona opa q̄ sūt i gratia aītea facta. z postmodū p̄ seq̄ns mortale peccatū mortificata. illa opa ip̄a penitētia reuiuiscere facit. S; illa opa q̄ sunt facta in peccato mortali nūquā reuiuiscunt. versus. Viuere non poterūt q̄ nūq; viua fuerūt. Sciendū q̄ penitētia in trib; p̄sistit. sc; i p̄tritoe p̄a. z p̄fessione pura. z satisfactōe. de q̄b; nūc per ordinē dicēdum est.

De sacramento

De prima parte peniten-
tie. scz de contritōe.

Contritio s̄m b̄m Thomā sup
E 4. dist. 17. est dolor voluntarie.
assumptus p peccatis cū pposi-
to cōfitendi z satisfaciendi. Querit vtrū
contritio debeat esse maxima. R̄n deo quā-
tū ad iteriorem dolorē z displicentiā dz
esse maximū dolor. qđ pbat p tria. Pri-
mo: qz i nulla re debem⁹ h̄re tantā com-
placentiā sicut i deo. mō hoc totū perdi-
mus cū peccō mortali. z contraria contrarijs
curant. Ergo de peccō cōmissō maximū
dolorē z displicentiā h̄re debem⁹. Se-
cundo pbat qñ quis offendit aliquē di-
lectū qnto pl⁹ de h̄ doloer tanto mag⁹ cū
dilexit Sed deū sup oīa diligē debem⁹
quem peccādo offendim⁹. igit̄ r̄c. Ter-
tio pbat qñ quis aliquā rē perdit tanto
plus doloer quāto melior ipa res ē. Qz
hō plus doloer de amissione vnus floren-
ni qđ denarij. Sed deus est summū z in-
finitū bonū quem peccando offendim⁹
z perdimus. igit̄. r̄c. Ex quib⁹ sequitur
qđ dolor contritōis qntū ad iteriorem dis-
plicentiā dz esse maior omni dolore qđ rē
poralit̄ p̄t hōi accidere. etiā si oīa bona
tpalia pderet. vel pat̄ z mat̄ vl̄ vxor z fi-
lij. z cōiter oēs p̄ sanguinei morerent̄. Er-
go i vera amaritudine cordis z contritōne
deslere debem⁹ offensam dei z mortē no-
stre p̄rie aīe. Vñ Innocenti⁹ de vilitate
z dītōis hūane. Sentiat se culpabili-
ter durū z dure culpabilem qđ amici sui
mortē corporalem deplorat. z spūalem aīe
sue mortem non desler:

Quatuor sūt signa contritōis.

Contritionis signa sunt quatuor
per que cognosci potest an de-
us per contritionem indulserit
sibi peccata. qz sine vera contritione nul-
lo mō fit remissio peccatorum. Primūz
signū si de preteritis peccat⁹ doloer: z i fu-
turū se firmiter cauere pponit. sic qđ poti-
us veller subire oēm penam in generali
loquendo. vel etiā mortē corporaliter vl̄

mēdicare qđ ampli⁹ scilicet mortalit̄ pec-
cae. Vñ ap̄ls. Quis nos sepabit a cha-
ritate ch̄i. an psecutio aut fames. Se-
cū dū signū est si ip̄e penitēs paratus est
facere satisfactionem lēsis siue in rebus:
scz restituendo omnia iniusta. siue fama
scz reuocando qđ faller mendaciter suuz
p̄imum ifamaucrit. siue in corpore vul-
nerando. siue virginitatem virginuz cor-
rumpendo: z sic de alijs offensis. Et in
quibus non potest satisfacere doleat. et
habeat ppositum satisfaciendi cum aliq̄
modo poterit. Vnde Bernar. Qui ve-
raciter penitet quicqđ sibi p culpa quā
odit iniungit: tacita conscientia patien-
ter amplectitur. Tertium signum qđ p-
cat offensoribus quomodo cūqz z quan-
tumcūqz z qđ grauit̄ offensus sit ab alio
siue in reb⁹ siue i fama siue i p̄sona. Vel
etiā si grauior offēnsio accidisset vl̄ in fu-
turū accideret parat⁹ ē i aīo suo p̄t deū
indulgere. vt d̄s sibi peccā sua indulgeat.
Sed qđ nō vult indulgere: nō est vere con-
tritus. nec ver⁹ penitēs. Vñ Ch̄iso. d̄ cō-
punctōe cordis. Qualēvis erga te eē de-
um cū delictor veniā p̄scis: talē te exhi-
bere debes his qui deliquerūt i te Vñ
Aug⁹. Vnusq̄sqz talē indulgētiā acce-
ptur⁹ est a dō qlem z ip̄e dederit. p̄mo
Ergo illi qui adhuc stant in rancore: et
nolunt indulgere: non sunt absoluedi.
nec cum sacra communione communi-
candi. Quartum signum est si officium
vel negociū qđ sine peccō mortali non p̄t
exerceri parat⁹ est resignare. Ergo illi qđ
h̄nt t̄lia officia. qđ nullo mō sine peccō mor-
tali p̄ficere p̄nt: sic traditores lenones. z
sic de alijs (z p quib⁹ inhibet eis cōmu-
nio) semp sūt in peccō mortali z i seruitio
diaboli die noctuqz. z insup sunt p̄iua-
ti omni bono totius ecclesie. z nihil pos-
sunt in isto statu facere quod sit eis meri-
torium vite eterne. licet quandoqz confi-
teantur. tamē nihil valet eis talis cōfesi-
o ex quo desistere a tali officio nolunt.
Sed hoc non intelligitur de ill⁹ qui ha-

bent artificia bonar honesta z utilia que licite cū dō possūt fieri sicut sutores .sar/ rores. z sic de alijs Et tales qñ fidelit la borant: z sunt sine peccato mortali tunc omnis labor erit eis meritorius. Sed si infidelit laborat z fraudulent: tñc tales habebunt duplex dānum: quia hic i p/ senti habent paupertatem in labore magno. z cum hoc eternam dānatōem i fu turo. ergo omnes mechancī z laborato res debent suos labores fideliter perficere. z omni die oēs labores deo omni/ potenti offerre: tunc retribuet eis in vita eterna. **Uñ Greg⁹** Qd bonū qd agim⁹ p intentionē semp ad celestia leuem⁹ vñ p̄s. **Labores manuum tuarum. zc.**

Querit vtz requat z tritio d q/ libet peccato mortali. **R**espōdeo fm pe trum damascenum in .4. dist. i7. **Q**u in omni peccato mortali est actualis auer/ sio voluntatis a deo ad pccm. z traria trarijs curant: oportz q̄ i omi remis/ sio pccī mortal sit actual auersio a pec/ caro ad deū: que qdem contritio appel/ latur. **De peccatis tamen oblitis suffi/ cīt generalis contritio cum conatu ad re cordādum z dolendum. Sed nec solū de peccato oblitō debet q̄s in genē do/ lere: sed z oblitōne eiusdem que ex ne gligentia contingit. Item sciendū q̄ de pccō maiori debz esse maior dolor quia maiori offese maior pena debetur z ma/ ior satisfactio requiritur. Querit vtrum tritio possit tollere totuz reatum pene **R**espondeo fm pe. vbi. s. tritiois ac censio p̄t attēdi dupliciter. vñ ex pre cha ritatis: q̄ causat displicētiā peccati. vñ ex parte doloris qui in sensitua excitat. z in vtroqz mō potest tm̄ intēdi cōtri/ tio q̄ tota pena remittit. **Exempluz pa ter de latrone q̄ cū xp̄o pepēdit in cruce **E**xemplum i dyalogo Lesarij. Tēpo re Innocentij pape erat mulier quedaz igne libi dinis accensa que pprium ada/ mauit filium. de quo concepit z genuit filium alteruz. Terzoze igit percussa mi****

ro modo dolet timēs se tradi sarhanevlt morte subitania iterire. **D**eo miserate d satisfactōe anxari cepit. p̄habito igit p/ us p̄silio sacerdotis sui: infantulū secum tollēs romā venit cū multa iportunitate z magna p̄tridē dñi Innocentij oculis se ingessit: cū tantis lachrymis z clamo ribz cunctis audieribz faciens p̄fessionē vt oēs verterē in stuporem Gestavit in brachijs infantē cōmissi sceleris testem. **V**idens dñs papa in muliere tantā cō tritionem. z quia vere esset penitens: mē scōia motus super eam sicut prudens medicus volens infirmum plene z cito sanare: medicinam etiā vere contritiōis pbare p̄cepit. vt in tali veste corā eis ap pareret: in quali venerat ad filium cum peccaret. **I**lla cōfusione et nā tempo/ rali anteponeus: mox exiuit. z vestes de posuit z i camisia redijt. **E**t q̄ paratū/ sūma foret ad omnē satisfactioez in talē obedientia satis ostendit. **C**onsiderās vir beatissimus talē obedientie taliveres cundie talē penitētie nullius peccati pe nam posse resistere: coram omnibz dixit ad mulierem. **D**imissum est pccm tuuz vade i pace: z nihil ampli⁹ iunxit ei **A**u diuit hoc qdā d cardinalibz: murmurā do rephendit papā dicēs ad tātā culpā tā breuē p̄niam nō sufficere. **C**ui ille res pōdit. **S**i ego iuste egi cū muliere ista z si isufficiēs est p̄nā ei⁹ corā dō potesta tē hz diabol⁹ igredi corp⁹ meū et coraz oibus meveret. si vero iuste merephēdis sile tibi fiat. **E**t statim diabol⁹ car/ dinalē eundēverare cepit: p cui⁹ vera tōem perfectā mulieris p̄niam deus pa lam ostendit. **T**andē cōmuni oratione purgatus cardinalis didicit i suaverā/ tione diuine misericordie de cetero non oblatrare.

De confessione.

Confessio fm Raymūdū est le/ gitima coram sacerdote pecca/ ti declaratio. **Q**uerit. vtz p̄fessio sit de necessitate salutis. **R**espondeo

De sacramento

q̄ sic: ois fidelis saltē semel i anno tenet ex precepto quando ad annos discretio- nis puenerit cōfiteri oia peccā sua. z com- municare saltē in pascale. vt pz extra d̄ pe. z re. **Dis.** Circa qd̄ querit̄. vtz pueris sit dādū sacm̄ eucharistie. R̄ideo fm̄ Tho. in. 4. di. 9. Pueris carentibz vsu rōnis qui non possunt distinguē in- ter cibum corporalem z spūalem nō de- bet corpus christi dari. quia ad ipm̄ exi- gitur actualis deuotio quam tales pue- ri habere non possunt. Sed puerz ha- bere incipientibus discretionem etiam ante perfectam etatem: puta cum sint. x. vel. xi. annoz p̄ dari si in eis discretiois signa z deuotiois appareāt. **Hec ille Et ratio hui⁹ est.** qz ad p̄cipiēdū sacm̄ req̄- rit̄ deuotio actualis: z tales pueri q̄nq̄ maiorē discretōem z deuotionem z affe- ctum habent ad sacramētum q̄ ali⁹ for- te qui est viginti annoz. Ergo parentes debent pueros informare quō ibi ē chri- stus q̄ est de uirgine natus p̄ nobis pas- sus. z que bona eueniunt homini ex di- gna communione. z deberēt eos info- mare quomodo cōfiteri deberēt et pe- nitere de decem p̄ceptis. z d̄ septez pec- catz mortalibus. z quomodo debēt ha- bere firmum p̄positum amplius absti- nendi a peccatis. Item informādi sunt quō reuerenter sacramētum sumere de- bent nec immediate expuere. nec imme- diate post sumptionē sacramenti come- dere. sed p̄ gratiarū actione debent se in memorando passionem christi exercere añ accessum z post. z signanter cauere ne christū ecōuerso expellāt p̄ peccatū mor- tale. Sciendū q̄ quātūcūq̄ peccoz p̄te- rit̄: nō cōfiteri tenet. qz non sufficit con- tritio. nisi sequat̄ confessio. **Und̄ Amb** in libro d̄ paradiso Non em̄ q̄sq̄ a pctō iustificari potēt nisi p̄cēm añ p̄fess⁹ fuerit

Conditōes que requirunt ad confessionem.

Ed queritur: confessio qual̄ esse debeat. Respondeo q̄ primo d̄

bet esse premeditata. Sed dīceres q̄n- tam diligentiam debet homo adhibe- re ad rememorādum sua peccata. **Re-** spondeo q̄ maiorē q̄ vnq̄ in aliq̄ re- transitoria habuisti. hoc p̄batur. quia si quis rationem regi tereno deberet daē de multis z arduis causis sub pena pri- uationis oculorum vel manū v̄l pedū si in ipsa ratione deficeret: tunc ralis ma- gnam diligētiaz adhiberet vt debite ra- tionem redderet. Sed adhuc maiorē z rationem reddituri sumus in p̄fessione quia de tota nostrayita. z hoc sub pena priuatiōis vite eterne. Ergo quilibet d̄z ad memoriā reducere in q̄bz locis fuit z quid in quolibet loco deliquerit. et q̄- tiens quodlibet peccatum commiserit. quia nō sufficit q̄ quis dicat in cōfessio- ne hoc peccatum sepius commisi. quia nescit confessor intelligere vtrum de cie- vel vigesies vel centies. Sin autem tūc dicat sub determinato numero put sibi i- estimatione sua videbitur. vt dicēdo. h̄ peccatum cōmisi decies vel vigesies vel centies. vel plus vel minus. quia certuz numerum ignoro. tunc confessor potest eū fm̄ hoc expedire. z penitētiam inun- gere. Quia maior penitētia iniungēda est illi qui aliquod peccatuz decies com- misit. q̄ illi qui soluz quater aut septies hoc idēz cōmisit. **Uñ ysid.** de sum. bo. Ille penitentiam digne agit. q̄ reatum suū satisfactione legitima plāgit. **Uñ etiā Aug⁹.** de penitētia. Vere penitēs p̄sideret qualitatem criminis. in loco. i- tempore. in pseuerātia. in varietate p̄so- ne. Et qua hoc fecerit tēptatione. z i ip- sius vicij multiplici executioe. Sed heu aliqui currūt ad cōfessionē sine debita p̄- meditatione. qd̄ multū ē reph̄ēibile: si- gnant̄ in his qui raro confitentur. qz ta- les plura peccā obliuiscunt̄ Ergo p̄sulē- dum est cuilibet: vt ad minus quater in anno. scz in angarijs sua peccā confitea- tur. Quia p̄ hoc homo a multis pecca- tis retraheretur q̄ sentiret appropinq̄

re angaria in qua p̄fiteri uellet. z tūc eēt magis sollicit⁹ cauere sibi a p̄ccis: **¶** **S**ecūdo confessio debet esse nuda z in regra. quia deus dimidiā cōfessionez non acceptat. nec unū p̄ccz mortale sine alio remittit. **¶** **U**n̄ Deutroñ. xxxij. Dei perfecta sunt opera. **¶** **U**n̄ notādū q̄ peccator debet duo facē. Primo dz ad memoriam reducere p̄ccā sua. scz audiēdo s̄mones. z fm suū posse examinādo cōscientiam suam. Secūdo dz deum rogare ut sibi reuelat z sibi cor suū illuminet ad cognoscēdum p̄ccā sua. Et sic accedere ad cōfessionē. z oīa p̄ccā sua nude et in regre confiteri: nullū exyrecundia obtiēdo: z sic habere firmā sp̄z d̄ indulgētia omnīū p̄ccōrum q̄ sat: z q̄ oblit⁹ est **¶** **C**ōtra hoc faciūt illi qui ex uerecundia humana palliant vl' occultāt sua p̄ccā. qd̄ est contra humanā rōem z contra deuz **¶** **S**i em̄ non erubuiti peccare: nō debes erubescere confiteri. **¶** **U**n̄ **C**hriso. Cur confunderis dicere: qd̄ nō p̄fusus es facere. Cur ueris dño indicare qd̄ non es ueritus dño uidēte cōmittere. **¶** **U**n̄ p̄s. Delictum meum cognituz tibi feci. **¶** **U**n̄ **A**ug⁹. sup̄ h̄. Quādo detegit hō d̄s regit. qñ hō regit: de⁹ nudat: qñ homo agnoscit: deus ignoscit. **¶** **T**ertio confessio dz esse p̄pria z accusans. scilz q̄ sua p̄pria p̄ccā confiteatur z non alioruz nec aliquē debet noīare in p̄fessione nisi in tali casu in quo sine denominatōne p̄sone non posset ip̄m p̄ccm exprimere ut si peccauit cū sorore vl' cū matre. **¶** **I**te confitens nō debet se excusare sicut aliq̄ qui dicunt in confessione. Deus ordinauit mihi hoc q̄ hoc malum commisi qd̄ omnino est falsum. z cū hoc magnū peccatum est credere vl' dicere q̄ de⁹ malū uelit: sed est ipsius hominis p̄pria malicia. **¶** **U**n̄ ap̄ls. Hec est uolūtas dei sanctificatio uestra. **¶** **I**te aliqui dicūt diabolo decept⁹ sum ab hominibz. **¶** **U**n̄ **S**eneca Dimitte excusationez quia nullus peccat inui-

tus **¶** **E**t tales sic se excusantes nō sūt absoluēdi. qz cōfessio debet esse p̄pria z accusans **¶** **Q**uarto cōfessio debet esse la chrymosa. qz cū dolore z amaritudine cordis p̄ccā sunt cōfrenda ut misericordiam cōsequamur. **¶** **U**n̄ **B**reg⁹. Illum quem cōspicis delicta fletu delere in cōspectu detatis nō dubites misericordiam cōsequi. **¶** **C**ōtra hoc faciūt qui p̄ccā sua q̄si fabulam vnā sacerdoti p̄ponunt: nullam uerecundia de peccatis suis habētes. **¶** **B**ernardus. Sūt quidā qui cōfiteōdo sicut fabulā peccatorū narrant hystoriam. z egritudines aīe sue sine cōfusione dīnu merāt. **¶** **S**ed uere cōfitemus cū uerecundia debet p̄ccā sua cōfiteri. **¶** **U**n̄ **B**ernard⁹ **¶** **I**deo iubemur cōfiteri p̄ccā ut erubescētia habeamus p̄ pena **¶** **U**n̄ **A**ug⁹. in li. de penitētia. Erubescētia nāqz magna est pena. ideo q̄ erubescit p̄ p̄ccō dignus est misericordia. **¶** **Q**uinto cōfessio debet fieri cū bona spe z cū uera humilitate. **¶** **B**ern̄. Humiliter cōfitentibz remittit deus peccatū. z diabolus eū quez in corde hoīs inuaserat amittit p̄ncipatuz **¶** **I**te penitēs debet habere bonā fidem et fiducia firmiter sperādo se cōsequi indulgētia. **¶** **U**n̄ **A**ug⁹. Penitētia q̄ ex fiducia nō p̄cedit inutilis est: sterilis manet z sine misericordia **¶** **U**n̄ **A**mbro. Nō potest bene agere p̄mā qui nō sperat indulgētia. **¶** **Q**uerit. utrū in aliq̄ casu confessio sit reiterāda. **¶** **R**ndet q̄ in q̄rtuor casibz reiterāda est p̄fessio. hoc q̄re supra. iij. **¶** **D**e satisfactōe **¶** **S**atisfactio est tertia ps penitētie **¶** **U**n̄ **A**ug⁹. dr. Satisfactio est causas p̄ccōz excidere. z eoz suggestionibus aditū nō indulgere. **¶** **U**n̄ notādū q̄ satisfactio debet sp̄ fieri p̄ contraria **¶** **U**n̄ sup̄ bō sp̄ inūgēda ē p̄sternatio z hūiliatio z uestiū depositio. **¶** **I**tem auaro inūgēda ē iniustaz rez restitutio et de iustis rebz elemosynaz distributio **¶** **I**te gulof z ebriosos inūgēda s̄ abstinentie z ieiunia. qz fm **S**alomo. p̄ q̄ hō

De sacramēto

peccat: p hec puniet. Itē luxuriosus z ad
ulterz iūgēdesūt afflictōes corpīs. s. vt
dure iaceāt. vestes duras induāt. z di/
sciplinas cū virgīs recipiāt. z sic de alijs
Uñ Breg? Neq̄q̄ satisfaciō: si ab ini/
q̄tate cessam? nisi voluptates q̄sq̄ q̄s
dilexerim? ecōtrario opposit? lamētis iſe
q̄mur. Itē accidiosus z piger iūgēde sūz
vigilie. scz vt mane surgāt: z ecclias fre/
quentē. Et etiā vt q̄sq̄ pegrinationes
faciāt. **¶** Itē iracūdis z rācorosis iniun/
gēdū ē vt suis inimicis se recōciliēt. z oēs
iracūdiā z vindictā ex corde dimittāt. et
cū eis dē amicitia loq̄nt. z erga eos se
charitatie exhibeāt. z sic de alijs **¶**
¶ Querit vtrū satisfactōez iniūctā sed
in peccō mortali expletā: necesse sit itera/
re. Rñdeo s̄z Tho. i. 4. di. iſ. Aliq̄ sa/
tisfactōes sūt ex q̄b̄ manet aliq̄s effect?
i satisfactiōibz etiā postq̄ act? satisfactiō
nis trāsijt sic ex ieiunio manet corpīs de/
bilitatio. Ex elemosynis largit? sube di/
minutio. z sic de alijs. Et tales satisfacti
ones i peccō facte nō optet q̄ reiterent.
¶ Q̄r q̄ntū ad istō q̄d de eis manet p pe/
nitentiā seq̄ntē acceptē sūt. Satisfactiō/
nes autē q̄ nō relinquūt aliquē effectū in
satisfaciente postq̄ act? trāsijt optet q̄
iterent. Sic est d̄ oīonez similibz. Act?
em iterior q̄ totalit? trāsijt nllō mō viuifi
cat. s̄ oportet q̄ iteret. Itē Albert? ma/
gn? etiā addidit wilhelm? q̄ tal tenet
ad suscipiendā p̄tēria p̄niam siue satis/
factōem. non tñ est ei ip̄onēda p̄niam tan
ta q̄nta si nlla fuisset ip̄osita. qz p̄sumen
dū est. q̄ p̄t illā p̄us iniūctā quā fece
rit licet extra charitatē dōns maiorem
p̄tritiōem ei dederit. Et nota: q̄ non ē in
peccō mortali q̄ est p̄tritiō. hec ille. Ergo
bonū est quando hō vult perficere peni/
tentiā sibi iniūctā. vt p̄us p̄terat d̄ pec
catis suis. z sic i contritiōe p̄niam pficiat
¶ Querit: vtrum penitēs cōple/
ta p̄niam sit totaliter absolutus. Respon
deo q̄ penitentiā que iniungit? pro pec/
catis autē ē maior: q̄ peccata fuerunt. sic

deus supfluum remunerabit in vltā ef/
na. Si equalis: tūc ex toto absolut? est
p̄pleta p̄niam equali s̄m q̄ntitatem peccō
rem. Si minor: tūc quod adhuc restat
z q̄d hic minus fecit: hoc in purgatorio
supplebit. Ex quo sequit. q̄ quilibz nō
deberz obhorre hic agere durā p̄niam
qz leuius est hic satisfacere q̄ in purga/
torio. qz pena purgatorij ē valde acerba
Uñ brūs Augustin? Ignis purgato
rius ceteri etern? nō sit. Immo modo est ta
men grauis. Excellet em̄ omnē penam
quā aliquis passus est in hac vita. nun
q̄ in carne est tāta pena inuēta. licz mi/
rabilia martyres passi sint tormēta. Et
go potius q̄s debet hic ieiunare p̄ inter/
grū annū vel amplī? in pane z aqua q̄
ibi ardere p̄ vnā solam horam. Et ho/
mo potest hic in p̄senti breuius satisfacere
dū est in tempore gr̄e q̄ in futuro quā
do erit tempus iusticie **Uñ p̄pheta.** Di
em p̄ anno tibi dedi. diez scz in p̄nti. p̄
anno scz in futuro. **¶** Unde exemplū scri/
bit Jacob? de vitriaco. Fuit q̄dam mu
lier que dum diu mortua iacuisset atq̄
corpus eius in terram sepeliret: anima
in corpus reuertēte reuixit. z a domino
obtinuit vt seculo viuēs in corpe purga/
torij sustineret: z pro peccatis suis h
satisfaceret. **¶** Unde longo tpe tam mira
bilr se afflixit vt quādoqz se volūtarie in
ignem picat: z quādoqz tpe hyemali i
aqua glaciali diu moraret. Et rep̄ h̄ca
de tāta austeritate: rñ dicit nihil esse que
hic pateret respectu pene purgatorij. in
q̄ aīe post hanc vitā purgant q̄ hic non
plene p̄ satisfactōem purgate fuerunt

¶ Decē genera hoim agūt p̄niam.
quoz vnū tm̄ genus verā agit.

¶ Lienduz autē q̄ decē ḡna hoim
agūt p̄niam. quoz solū vnū ge/
nus verā p̄niam agit. Primi s̄z
q̄ p̄fitent. tñ nō integre oīa peccā sua. sed
aliq̄ peccā scēnter occultant. Illā p̄fessi
onē deus nō acceptat. qz oportz hoim
penitētē oīa peccā p̄fiteri q̄ cognoscit se

comisisse si vult indulgentiam sequi peccatorum. quia deus unum peccatum mortale sine alio non dimittit. Unde Deuter. xxxij. Dei perfecta sunt opera. Non enim potest deus dimidiare gratiam suam. quod dimittat partem et partem non. unde? Larga dei pietas veniam non dimidiabit. Aut nihil aut totum te lachrymate dabit. Ergo peccator debet duo facere. Primo de memorari omnia peccata sua. et omne posse suum facere audiendo sermones. et ad memoriam revocando quibus temporibus et in quibus locis. et quoties contra deum per totum annum fecerit. Secundo debet deum rogare ut sibi revelet et sibi cor suum illuminet ad cognoscendum peccata sua: et sic accedere ad confessionem. et omnia peccata sua nude et aperte profiteri: sic quod confessor intelligat nullum ex humana verecundia celando vel palliando vel obticendo: et sic habere firmam spem de indulgentia omnium peccatorum. Quia si homo centum peccata mortalia commisisset et diligentiam suam fecisset audiendo sermones et perscrutando suam conscientiam ad recognoscendum sua peccata: et non possit plura peccata quam decem cognoscere. et illa integraliter profiteri et libenter vellet omnia confiteri si ea cognosceret: tunc deus sibi omnia confessa et etiam oblita indulget. Unde Iheronimus. in quodam sermone. Confessio sanat. confessio iustificat. confessio peccati veniam donat. Omnis enim spes in confessione consistit. in confessione locus misericordie est. Sic converso si quis decem peccata mortalia commisisset. et solummodo novem confiteretur. et unum de his scienter obticeret ex verecundia: nullam veniam consequeretur. Unde Ambrosius. in libro de paradiso. Non enim quisquam a peccato iustificari poterit nisi peccatum ante confessionem fuerit. Unde exemplum. Erat quidam rex qui habuit filiam devotam et castam quam fuit mater viduarum et pupillarum: quam proposuit intrare religionem. et consuluit papam. Qui audies tot bona ab ea fieri pauperibus dissuasit ingressum. que iniecit post modum oculos suos in quendam scriptorem

qui ei ministrabat ad mensas. et ex tali visu et concupiscentia cecidit in lapsu carnis et concepit puerum. Que territa propter hoc factum timens de honestate per hoc totum regnum et totam parentelam. Consultuit quendam antiquam vetulam quam fecit ei aborsum. Ex hoc filia regis conturbata est: sic quod amplius nunquam vel raro visa est ridere vel gaudere. Ad quam pater ait. Tu spes turbata: nec delectaris in his que sunt mundi. ideo mihi placet ut intres in aliquam religionem. Que ingressa religionem ita seriose vixit quod raro visa est cum ceteris puellis conversa ri vel letari. sic quod ipsa fuit exemplum omnibus virginibus totius ordinis. Que tandem infirmata graviter defuncta est. et infra triginta dies apparuit abbatissae: dicens se esse damnatam. Et abbatissa ait. Quomodo hoc factum est cum tu tam religiose vixisti quod tu fuisti speculum omnium nostrorum. Respondit quoddam peccatum commisi in seculo: quod pro verecundia humana nunquam confessa sum quibus de hoc semper dolui. et semper tristis fui. Et est illud quod virginitatem meam perdidit. et insuper puerum quem sic concepi occidit. Et si hoc peccatum confessa fuisset deus milesies hoc mihi indulgisset si milesies hoc commissem. Sed quia illud sciter semper obticui: ideo eternaliter damnata sum. **P** **C** Secundi sunt qui omnia peccata sua que in memoria habent confitentur. sed retinent unum vel plura in voluntate iterum faciendi. Item non proficit istis talis confessio. quia sicut nullum peccatum reservandum est in actu sic nec in voluntate. Quilibet enim penitens debet habere voluntatem amplius nunquam peccandi si vult consequi remissionem peccatorum. Signum autem quod quis amplius non habet voluntatem peccandi est. quando non solum postponit peccata. sed etiam occasiones peccatorum. hoc in illis apparet qui veraciter convertuntur. et firmum propositum habent se emendandi. quia tales abiciunt superbum habitum et caputia magna. criminalia pepla cum quibus peccave

De sacramēto

runt. qz vere penitens debet abijcere et postponere illa omnia qbus nisi ad peccandū ytebatur. Ergo si p̄fessor quere/ret: an plus vis talia p̄mittere. Respon/ dit verus penitēs: non. q̄ diu: vsqz ad mortem. Habes adhuc illa ornamēta cū qbus peccasti: ad qd valent. Si nō vis amplius vti ad peccandū talibz: nō dare debes filiis tuis vel filiabz: ne des eis occasionē peccādi. al's reus eris omniū peccatorū q̄ ipi cōmittent. Ergo ve/ rus penitēs debet abijcere nō solum ac/ tum: sed etiā volūtatem z occasionem peccandi. **U**n si quis illicite chorissasset vel actum luxurie extra statū matrimo/ nij cōmississet. vel inebriatus fuisset. vel etiā suam p̄p̄riam vxorez sine causa ex/ rancore z vindicta pcussisset. vel etiā cui cūqz homini maledixisset. z sic de alijs. Quāuis illa om̄ia cōfiterer: tamē si nō habet firmū p̄posito amplius talia di/ mittere: confessio sua sibi nihil prodest. Ergo oportet te in tali p̄posito ad con/ fessionem accedere: q̄ amplius vsqz ad mortē nūqz vis illicitē chorissare nec ad tabernam ire z te inebriare. nec vxorem p̄p̄riam z alios hoīs nec verbo nec fa/ cto p̄tra iusticiāz offendere. z sic de alijs peccatis. **T**ertij sunt q̄ dolēt de peccatis z p̄fent peccata sua. h̄ ab/ lata nō restituūt: illis talis cōfessio nihil p̄dest. Quia s̄m Aug^o. peccatū nō di/ micitur nisi restituat ablatū. Et in hoc nō potest q̄s excusari: q̄ habet facultatē restituendi. S; si paup̄ est z nō p̄t red/ dere sufficit volūtas. Sciendū autē q̄ q̄libet statim debet restituere. z p̄ximo suo satisfacere anqz ad cōmunionē acce/ dat: si cōmode potest. S; diceret. quō debet fieri restitutio. Respōdeo si furtū p̄ te cōmissum est occultum: tūc debet fi/ eri restitutio p̄ sacerdotem vel cōfessorez sine expressione tui noīs: ne teipm̄ infa/ mes. vel si tā cōmode nō potes restituere: tūc p̄ eūdem sacerdotē vel cōfessorem debes petere dilatoem ab alio. Vel si

est manifestū: tūc p̄ teipm̄ debes dilatio/ nem petere. **Q**z si ille tibi nolit dare di/ latoem: tūc tu teneris cedere oibus bo/ nis tuis vsqz ad extremā necessitatem z ei restituere bona ipius. **S**ciendū autē q̄ q̄ debita tenent solvere p̄ximis: si ter/ minus solutionis aduenit: z possunt sol/ uere z nolūt: tales non debent absolui a peccatis. nec ad sacramēti cōmunionem accedere nisi antea soluerint. **F**rē sciē/ dū q̄ non solū magna ablata sunt resti/ tuēda. h̄ etiāz pua. Verbi ḡra. si ad pra/ tum p̄ximi tui iussēs. z ei p̄tra volūta/ tem suā vnum pannū plenū gramini/ bus abstulisses. vel ei al's in fructibz z segetibz damnū sciēter cū pecoribz intulisses vel botros de vineis. vel poma vel pira de arboribz abscerpisses: tunc tu teneris s̄m consiliū confessoris p̄ oibus satisfacere. **U**n sciendū q̄ qui sic diuersi ho/ minibz pua dāna intulisset: quos tamē non noscūt: talis debet facere vnā sum/ mam s̄m suaz estimatōem z cū consilio sui confessoris illā summā dare ad stru/ cturam alicuius ecclie. z signāter ad il/ laz in cuius prochia damnū fecit. vl' etiā paup̄ibus. Et notandū q̄ vsurarij q̄ acceperūt vsuram. z lusores q̄ ex auari/ cia z p̄pter lucrū luserunt. z mercatores q̄ emendo vel vēdendo p̄ximos decepe/ rūt. z mechanici z laboratoēs q̄ in labo/ ribus suis sciēter fraudem cōmiserūt. z serui z ancille q̄ bona dominoz suoz ab/ stulerunt. omnes isti non p̄t absolui a peccatis nisi restituāt. Unde ad vere pe/ nitētes loq̄tur dñs. iij. Regū. viij. Re/ stitue ei oīa que sua sunt. Et Leuit. vi. Reddet oīa que p̄ fraudē voluerit ha/ bere integra. Hinc etiā xps d̄t in euan/ gelio. Redde qd̄ debes. **U**nō Aug^o. Tu petis qd̄ et tibi deus qd̄ ex debito non debz: z tu nō vis p̄ximo tuo reddē qd̄ ex debito debes. **R** **F**rē sciē/ dū q̄ hec restitutio nō solū intelligēda ē de rebz istis. h̄ etiāz de fama hoīs z ho/ noze. **B**raui^o em̄ peccatū auferēdo p̄

mo famā bonā q̄ si ei auferam? q̄scum/
q̄ res tpales. q̄ fama melior est q̄ aliq̄
res tpalis eē possit. **Uñ salomō. puer.**
22: **Heli?** est nomē bonū q̄ ynguēta et
diuitiē. Ex q̄ patet q̄ detractores bone
fame deteriores sūt q̄ fures vl' raptōes
rez temporalū. **Ambro. Tolerabilio/**
res sunt fures qui nobis bona tempa /
lia diripiunt. q̄ detractores q̄ nob bo/
nā famā nostrā dilacerāt. q̄ q̄ false pxi/
mū infamauit tenet erga illos apud q̄s
dixit reuocare. si vult psequi veniā peccō
rū: q̄ illi detractores difficult' satisfaciūt
Uñ Hieronim'. Nō facilis veniā pra
ua dixisse de reccis. Sicut illi grauit' pec
cāt. qui detractores libent' audiūt Uñ
Bern' Detrahēre an detrahentē audie
quid hoz dānabili' sit. nō facile dixeriz
vn deint' oīa peccā difficult' dimittuntur
illa duo peccā. scz detractio z iniustaruz
rez ablatio. Et rō est: q̄ ibi non sufficit
contritio nec confessio nisi fiat hōe fame
z rei ablate restitutio. S **Quar/**
ti sunt qui p̄itent peccata sua: nec tñ su/
is offensozibz indulgere volunt. z tal' cō/
fessio non est vtilis. Quia nequa q̄ de
dimittit suā offensam nisi z nos nostris
offensozibz dimittam'. Uñ Aug'. dic'
Unusquisq̄ talem indulgentiam acce/
ptur' est a deo: qualēz ip̄e dederit pxi/
mo. Sed diceret qualiter optet me in/
dulgere inimicis meis. Respō deo q̄ sic
oportet te indulgere inimicis tuis q̄ nō
vis te ex vindicta vel rancore vindicare
neq̄ verbo neq̄ facto. Item vt nec vidi
ctam petas a deo super eum venire in fu
turum. zvt ei oīa signa communia cha/
ritatis exhibeas: que alijs homibz exhi
bere consueuisti scz loquendo. salutādo
z sic de alijs. Sed contra hoc faciunt
qui nolunt aliquibus loqui. nec ad do/
mos eoz ire. nec eos in via salutare. nec
respondere que omnia sūt signa rancoris
in corde q̄uis ore dicāt se eis indulsisse.
Uñ Haymo. sup Mat. Nihil pdest
ore dimittē: si fuit iracūdiā i mēte. Et /

go ver' penitēs n̄ solū ore: s̄ ex corde d̄z
indulgere. Et posset esse tāta iūrtia z of
fensa. z q̄s posset ex tāto feruore idulge
re q̄ ex h̄ psequeret remissionē oīm pec
catoz suoz. **Uñ Breg'. Qui i se peccāt**
ti clement' idulserit: nullū peccī vestigiūz
in ei' aīa remanebit. Exēplū. Erat mi/
les q̄dā q̄ occidit p̄zem alteri' militis: et
fili' ei' q̄siuit oportunitatē quō posset vin/
dicare p̄zem suū. z p̄tigat q̄ i die parasce
ues ille miles incessit sine armis. quez il
le ali' isecur' est volēs eū occidere Tunc
ille pstrauit se añ pedes ei' dicēs. Pro /
pter mortē dñi n̄ri ihu xp̄i quā hodie p
nobis sustinuit: ignosce mihi q̄ p̄ez tuū
occidi. Tūc ille cōpunct' dixit. Prop̄
mortem dñi nostri iesu ch̄risti tibi igno/
sco: z eleuauit eū de terra. z in signū recō
ciliationis osculatus est eum. Uñ autēz
idem miles ecclesiam intraret. z cū ceterz
crucifixum domini nostri iesu ch̄risti os/
cularetur. Tunc crucifix' amplexat' est
eum dicēs. Quia hodie idulsiisti illi p̄
ter me: qui patrē tuum occidit: ideo ho
die indulgeo tibi omnia peccata tua. z i
signū recōciliationis osculoz te in maxil/
lam tuam. Quod vidētes circumstātes
glorificauerūt dei bonitatē z misericor/
diam. Sciēdum tamen quando q̄s al
teri iniuriam fecit: tūc ille tenet offensam
dimittere. s̄ iusticiā pōt ab eo exigere vt
ei satisfaciāt. z dānum recompenset s̄m
q̄ iusticia dictauerit **Quinti sunt qui**
etsi vere peniteāt z cōfitem' oīa peccā sua
tamē immediate recidiuant: tal' penitē
tia etiā erit inutilis. Unde Augustin'.
Inanis est penitētia quam sequēs cul/
pa inquinat: nil valet a malis veniā pos
cere. z mala denuo reiterare. Sciēdūz
q̄ recidiuantes postq̄ consecuti sunt re/
missionem peccatozūz: z denuo peccant
peiores efficiuntur q̄ antea fuerūt. Luc
ce. xi. Erūt nouissima homis illius pe/
iora p̄tibz. Itē tales grauit' deū offēd
ūt p̄t ingratitudinē. Uñ Ihs. d̄ s̄.
bo. Densoz z nō penitēs est qui adhuc

De sacramento

agit p̄t q̄d penitet. Verbi gr̄a. ebrius
sus p̄fiter. et statim post pascha iebriat
Sicut blasphemus. iracundus sup̄b. luxu-
riosus. et sic de alijs. Ergo p̄nia vera d̄z
esse pseuerans. hoc est q̄ semp̄ doleat se
peccasse. et intantū p̄c̄m ei displiceat vt
nunq̄ libeat illud iterare. Hugo d̄ san.
vic. Q̄n̄ de? in contritōe absoluit hoīe.
a p̄c̄is: ligat eū vinculo p̄petue detesta-
tōis. vt p̄c̄m de cetero semp̄ detestetur
Vñ Dat. x. Qui pseuerauerit vsq̄ i fi-
nem: hic saluus erit. supple in penitētia.
¶ Sexti sunt qui p̄fiter. tñ p̄t
multitudine p̄c̄orū. vñ p̄t malā p̄sue-
tudinē peccādi diffidunt se posse satiffa-
cere. nec p̄ p̄ns veniā consequunt Aug?
Penitētia que ex fiducia nō p̄cedit inu-
tilis est. steril' manet et sine misericōdia. Vñ
Amb. Non p̄t bene agere p̄niam qui
nō sperat indulgentiā. Sic cayn p̄niam
egit dices. maior ē mea iniquitas q̄ vt ve-
niā merear. Sic iudas p̄niam egit di-
cēs. Hec q̄ tradidi sanguinē iustum. et
sic desperavit: et seipm̄ suspendit. vñ leo
papa in quodā s̄mone. Scelerator oī-
bus o iudas infelicio: extitisti: quē n̄ pe-
nitentia duxit ad dñm: s̄ desperatio tra-
xit ad laq̄um. Vñ yer? penitēs d̄z cum
bona fiducia cōfiteriz p̄niam agere etiā
si mille milia p̄c̄a mortalia cōmisset.
Vñ Bern. Maior ē dei pietas q̄ que
uis iniquitas. Sic ei scitilla in medio ma-
ris. ita oīs iniquitas hoīs ad misericōdiaz dī
immo nulla est comparatio quo ad p̄c̄a
hoīm q̄ sunt finita. et quo ad misericōdiaz
dei q̄ est infinita. Vñ Arist. 8. phi. Fi-
niti ad infinitū nulla est p̄portio. Vñ de
dñs d̄t p̄ Ezechi. i8. In quacumq̄ die
p̄c̄orū ingemuit. zc. Idē. i8. Nolo mor-
tem p̄c̄oris. ¶ Septimi sūt qui p̄fiter
tur p̄c̄a sua: et nō resignant officia p̄hi-
bita: q̄ sine p̄c̄o mortali p̄ficere nō pos-
sunt. de hoc q̄re añ. 25. f. ¶ Octaui sūt
q̄ p̄fiter ex sola consuetudine vñ timore
hūano: nō ex gratia. nec charitate Et ta-
lis cōfessio nō est deo accepta. nec homi-

salutifera q̄ nō ex charitate p̄cedit: s̄ so-
lū ex timore hūano: et etiā ex verecūdia
q̄ verecūdant q̄ se alijs xp̄ianis nō cō-
formant. ideo confitent: ne ab alijs hoī-
bus despiciant. ¶ Et illoz q̄ ex ti-
more et ex verecūdia hūana p̄fiterunt sunt
duo signa p̄ q̄ cognoscunt. Prīmū est:
q̄ tales differunt suā p̄fessionem vsq̄ ad vl-
timā hebdomadam: et q̄n̄ ultra differre
nō possunt: tñ cōfiteat ex quadā vecun-
dia ne videant esse hereticū vñ pagani: ne
post mortē p̄uent eccl̄iastica sepultura.
Quia s̄m̄ tus canonū: qui nō confitetur
i q̄dragesima: et nō cōmunicant i pascha
nō debēt sepeliri i cimiterio. vñ alio loco
sacrato: s̄ i campo: Sed siliceret. et non
esset verecūdia. tñ tales q̄ sic distulerūt su-
am confessionem vsq̄ ad vltimam heb-
domadam cum tamen bene habuissent
tempus et oportunitatem confitendi vñ
terius differrent. et raro vel nunq̄ confi-
terent. si hoīes nō timerent. et hoc est si-
gnū q̄ nō habēt gr̄am et charitatem. q̄
s̄m̄ Greg. Charitas nō ē ociosa. Opa-
tur eū magna si est. Vñ Bern. O bo-
ne iesu non est amor tuus ociosus qui te
diligunt nō repescūt. Non est amor tu-
us transitorius: s̄ cōnus. Ex his sequit̄
q̄ si tales habent gr̄am et charitatem tē-
pestiue fuissent mori ad confessionem:
et ad p̄niam agendam. vt digne possent
cōmunicare sac̄m. Et vt opa eoz essent
deo accepta. Quia vnum pat̄ noster vñ
vna dies ieiunij post contritōem et cōfesi-
onē plus valet q̄ mille pat̄ n̄r vel totaz
quadragessimam ieiunasse in vno pecca-
to mortali. Scdm̄ signum q̄ tales tam-
cito post pascha recidunt: et in nullo vñ
tam suam emēdant: sed immediate post
pascha viuunt: sicut antea vixerunt: et ea-
dem peccata iterato committūt que an-
tea confessi fuerūt. Et hoc est signum q̄
nō vere sed fice. nō ex charitate: s̄ ex cō-
suetudine p̄niam egerūt. nec firmū po-
sitū se emēdādi habuerūt. ¶ Noni sūt
qui cōfiterunt et p̄niam suscipiūt: s̄ eaz nō

pficiunt talis cōfessio nō pficit ad salutē
 Hoc pz ex eo. qz est vnus casus de qua
 tuor casibz in qbus iterāda est cōfessio.
 hocquere. 4. P. X **D**ecimū sūt
 qui vero penitent. z quoz pnia est salu/
 bus z pficua. z sunt illi qui dolent d oī/
 bus pccis suis z cōfitent omnia pccā sua
 pure z integre in quibz recognoscūt se de
 liquisse. z habent firmū ppositū ampli?
 nunq̄ velle peccare: z parati sunt satisfā
 cere fm cōsiliū suū cōfessoris fm suam
 possibilitatē. Et qui ista habent illi re/
 missionē pccoz suoz consequunt et si tot
 pccā cōmississent q sunt gutte ī mari. qz
 misericōdia dei sup oīa opa ei⁹. Exempluz
 Nobilis quidā peccauit cū filia ppria. z
 cōpūctus in quodā fmōe accessit ad ar
 chiep̄m quendā in frācia. z cōfessus est
 cū magna cōtritiōe. z quesuit ab ep̄sco/
 povrū possibile esset adhuc gratiā z mi
 sericordiam posse consequi a deo. Re/
 spondit ep̄scopus q sic. si saltez satisfā/
 cere vellet. quia dei misericōdia est infi/
 nita. Et ille dixit se paratum esse ad sa/
 tisfactionem fm possibilitatem. Et ipse
 iunxit sibi septennē penitentiaz. Qui no
 bilis gemens. ex intima compunctiōe
 petiuit sibi iniungi maiorem penitenti/
 am dicens. q si vsqz ad nouissimum diē
 peniteret: non esset sibi nimum pro tan
 tis peccatis. Tunc ep̄s videns suaz inti
 mam cordis contritiōem diminuīt sibi
 illos septem annos. z iniunxit sibi soluz
 tres diēs in pane z ī aqua. Et ille iterū
 plus gemens dixit. domine: quid facit?
 Ego petiui penitentiam maiore. z vos
 imponitis mihi minorem. z etiam qua/
 si nullam p tam magnis peccatis q cō/
 tra deum commisi. Tunc ep̄s cernes su
 am maximam contritiōem cordis iun
 xit ei nisi vnum pat noster. Tūc ille ma
 xime gemens: z sic gemendo expirauit.
 Et credendum est: q ista intima cor/
 dis contritiō deleuit sibi penam z culpā
 z q statim sine purgatorio ad celū euo/
 lauit.

De sacramento
 eucharistie. **Z**

Arō mea vere est abus. et san/
 guis meus vere est potus. In q
 bus verbis fit mentio de sacra/
 mēto eucharistie. qd est quartū sacm in
 ordine. Unde hic querit: qualit xp̄s sit
 in hoc sacro. Rūdeo fm Tho. i. 4. di.
 x. Xps idē qui de p̄gine nat⁹ z p nob
 passus continet in hoc sacramēto. Itēz
 querit quor modis hoc sacm sumitur.
 Respondeo q tripliciter sumitur Primo
 spiritualit t̄m vt qui accipiunt rez sacra/
 menti. i. grām z non sacramētū. Unde
 Aug⁹. Credez manducasti. Sed que/
 rit qui isti sunt qui istud sacramētū sic
 spūalit accipiunt. Respondeo q sūt q/
 tuor genera hoīm. Primi qui ī firmē
 tate cōstituti sunt sic q non retinēt abū:
 z tamen ex toto corde desiderant hoc sa/
 cramētum. z tamen p̄t infirmitatem et
 vomitū nō presumūt sumere. Et isti mā
 ducāt spūalit. i. grām sacri p̄cipūt p de
 siderium qd habēt ad sacm. z tales nē
 lo mō debent sumere sacm qui sic infir/
 mi sunt. q cibū nullo modo retinere pos
 sunt. quia sufficit eis illa spūalis mādu/
 catio. Un exemplū. Quidā brūs deuo
 tōem magnā in sacro altaris hns oī diē
 si aliq mō potuit integrā missaz audiuīt
 Lū mori deberet. z p̄t vomitū cōiccare
 nō posset. z de h multū dolēs petijt sibi
 lat⁹ suū lauari. z in pāno mūdissimo cor
 pus xp̄i supponit Quo factō. pann⁹ pau
 latim corp̄i xp̄i cessit: z mox vt corp⁹ ch̄z
 nudā carnē illi⁹ hoīs tetigit vsqz ad cor
 cūctis videntibz penetravit. **S**cōt̄s
 q̄ prepauerūt se ad hoc sacm fm suum
 posse: z sacerdos denegat eis. z etiaz ip̄i
 humilit̄ petūt z desiderāt h sacm. z sic
 ex obediētia sac̄dor̄z abstinet a sacramē
 tali p̄ceptōe isti⁹ sacri. Isti etiā vt puto
 spūalit sumūt. Ergo patient ferre dūt
 tales si hoc sacm eis non ad libitū por/
 rigit. **T**ertij sūt qui in agone constitū
 ti libent̄ vellent p̄fiteri z cōiccare: z sacer

De sacramento

dotē habere n̄ p̄nt. si tales i tali p̄posito
z p̄tritōe decedūt. sp̄ualit̄ cōmunicane/
rit p̄p̄t̄ p̄tritōem quā habēt de p̄cc̄is. z
desideriū qd̄ h̄nt ad sac̄m. Sciendū q̄
ds̄ q̄n̄q̄ p̄mittit sup̄ aliquos vt subita/
nea morte moriant̄ sine p̄tritōe z sacra/
mētis. vt cōiter illis p̄tingit. q̄ p̄ntes i/
honorāt. v̄l etiā q̄ alias enormit̄ contra
deū delinquunt: non ex ignorātia v̄l in/
firmitate. s̄ ex certa malicia. vt vsurarij.
adulteri. lusoꝝ blasphematoꝝ. et sic
de alijs. Quartū sunt. q̄ ex puro corde
do f̄uiunt. z cū magno desiderio hoc sa/
cramētū appetunt. att̄n̄ ex h̄uilitate z re/
uerētia sacramētū nō audēt ad hoc sacra/
mētū accedere. Et sic oī die quilibz hō
q̄ h̄z magnā affectōem z deuotiōem ad
sac̄m p̄t sic sp̄ualit̄ cōmunicare. V̄nd̄
Auḡ. Crederet m̄aducaſti Et tales q̄n̄
q̄ qui sic cum tā magno desiderio z af/
fectione audiūt missam maiorē gr̄am in/
terdū possunt p̄sequi q̄ ip̄e sacerdos ce/
lebrās ip̄am missam. q̄ sacerdotes non
sūt semp̄ b̄n̄ dispositi. s̄ quādoq̄ distra/
cti z in deuoti.

Qui indigne cōmunicāt.

Secundo sumit hoc sac̄m tātuz

B sacramentalit̄ vt communicans
in p̄cc̄o mortali. sic iudas cōmu/
nicauit. Et q̄uis tales p̄cc̄oꝝes v̄z sa/
c̄m sumunt: non t̄n̄ fructum sacramenti
percipiunt: immo septē magna pericla
incurrūt. Primo q̄ tales homicid̄e xp̄i
sunt. V̄n̄. i. Coꝝ. xi. Quicunq̄ m̄adu/
cauerit panē. vel biberit calicē d̄ni indig/
ne: re⁹ erit corporis z sanguinis domi/
ni. V̄n̄ Ambro. Qui indigne ch̄m su/
mit: idem est: ac si ip̄m interficiat. V̄n/
dedicat wilhel. lugduñ. Si quis sciret
qui fidē haberet: se semel ch̄m crucifi/
xisse: ip̄e v̄llet nudis pedibz toto t̄p̄e v̄/
te sue p̄niam agere. Quid ergo deberēt
illi facere qui toriens indigne cōmunica/
uerūt. z peccatū simile illi peccato toriēs
cōmiserūt. V̄n̄ Breḡ. Magis peccat
qui ignit regnātem in celo: q̄ qui cruci/
fixit degentes in fra.

Secdo tales q̄n̄q̄
p̄ntunt in corpore. q̄ interdū infirmā
tur post indignā cōmunionē. V̄n̄ ap̄ls
p̄. Coꝝ. xi. Ideo inter vos multi infir/
mit̄ imbecilles. z in signū hui⁹ post pas/
cha tales indigne cōmunicātes tā diuer/
sis infirmitatibus a do plagant̄. immo
qd̄ maius est post indignā cōmunionē q̄n/
doq̄ morte subitania moriunt̄ V̄n̄ legi/
tur q̄ quidā sacerdos p̄hibuit quendā
peccatoꝝem a cōmione. q̄ cōfusione huma/
na ductus accessit ad cōmunionē cū
ceteris hoibz. Et q̄ cito corpus ad inq̄/
natū os suū accepit. tam cito infelicē ani/
mā suā reddidit. z expirauit morte sub/
itanea corā omī p̄plo. Tertio tales peo/
res sūt iudeis. Primo in hoc q̄ iudei ig/
norant ch̄m crucifixum. V̄n̄ ap̄ls
p̄. Coꝝ. ij. Si cognouissent nunq̄m d̄nz
gl̄ie crucifixissent. Sed isti xp̄iani indig/
ne cōmunicantes peccāt scient. q̄ credunt
ibi esse creatōre suū th̄m xp̄m marie filiū
Et q̄nto graui⁹ ē peccare scient̄ q̄ igno/
rant. tāto peiores sunt indigne cōmunicātes
ip̄is iudeis. Et in signū hui⁹ xp̄s nō p̄t
p̄ talibz orare p̄tem suū sicut orauit pro
iudeis dicēs. Pat̄ ignosce illis q̄ nesci/
unt qd̄ faciūt: Secdo q̄ p̄melia cruci/
fixionis ch̄o tātū semel a iudeis ē illata
Ab indigne cōmunicātibz at̄ toties q̄ies
indigne scient̄ ad sac̄m accesserit. V̄n̄
ap̄ls. Hebreo. 6: Rursū crucifigētes si/
liū dei. Quarto q̄ tales iudiciuz sibi
m̄aducaūt z bibūt. Et sic consequent̄ in/
cidūt in illā sententiā quā d̄ns dicitur⁹ ē
in extremo iudicio ad illos qui a sinistr̄
eius erunt. Ire maledicti in ignē et̄ nuz.
Quinto tales indigne cōmunicātes
similes sunt iude: z eis cōtingerit iude.
de quo legitur q̄ sathanas in eū introi/
uit z christū tradidit z desperauit. z post
modum seip̄m suspendit. Sic indigne
cōmunicātes incidunt in maiores pote/
statem diaboli q̄ antea fuerunt. Secū/
do iudas christū tradidit z iudeis v̄di/
dit: sed indigne cōmunicātes peius facit.

Un Remig^{us} sup illd^o Math. Ne illi
 p^{ro} que fili^{us} hois tradet. ve tradetib^{us} xp^{istu}s
 ad crucifigendū. h^{oc} ve cū maligna p^{ro}scien
 tia sub sacro sumetib^{us} illū. Et si non tra
 dunt iudeis ad crucifigendū tradunt tñ
 ipm^{um} membris inimici p^{ro}sumendū. Unde
 etiā Aug^{ustinus}. Mag^{ister} peccat tradetes xp^{istu}s
 peccatoz mebris q^{ui} tradiderunt eum
 crucifixoib^{us} iudeis Ergo xp^{istu}s p^{ot} dicere
 fm^{at} Breg^{orius}. de qlibet sumere corp^{us} suuz
 indigne sicut dixit de iuda. Verūtamē
 man^{us} tradētis me mecū ē in mēsa. Sic
 iudas tradidit xp^{istu}m p^{ro}secutorib^{us} Sicut
 mens corp^{us} xp^{istu}i indigne tradit illū qñtū
 in se est demonib^{us}. dñi ponit illū in locuz
 q^{ui} est demonū. Sexto. qz est magna ing^{ra}
 titudo q^{ui} ibi comittit. nā in sacramēto il
 lo mors dñi figurat quaz p^{ro} hoib^{us} susti
 nuit. Un apl^{ostolus}. i. Cor. xi. Quotiescum
 q^{ue} māducabitis panē hūc et calicē bibe
 tis. mortē dñi annūciabitis zc. Unde
 etiā christus quādo hoc sacramētū in
 stituit: dixit: hoc facite in meā comemo
 rationem. Magna vero ingratitude ē
 ei contumeliā inferre. z ei^{us} vulnera reno
 uare quē recordat mortuū p^{ro} suo amore
 z salute. Unde dñs potest dicere indi
 gne comūcātibus dictū p^{ro}s. Sup do
 lorē vulnez meoz addiderunt. Itē ma
 gna i^{ng}ratitudo ē q^{ui} ibi venit diuina ma
 iestas visitare hoīez in sacro altarē. z hoc
 cū plenitudine carismatū z grāz Un illd^o
 sacramētū vocatur eucharistia. id ē bo
 na gratia. Et miser homo non timet cō
 tumeliā ei inferre quē p^{ro} posse debuit ho
 norare Satis ammirare possum^{us} i hac
 parte diuinā bonitatez z humanā per
 ueritatē. Unde. ps. Quid est homo
 quia magnificas eū. Et etiā bene p^{ro}
 dici de domino iesu christo illud. Eccl^{esiastes}.
 xxi. Pascet scz cū corpe pprio z potabit
 cū sanguine suo precioso ingratos. z ad
 huc amara audiet. Septimo. qz tales
 indigne comūcātes infeliciores viden
 tur esse ceteris peccatoib^{us}. Ipsuz enim
 sumū bonū est eis noxiū. z ex ipsa medi

cina infirmant. z ex ipsa vita moriuntur
 Quia sicut ex illo sacramēto digne com
 municātes acq^{ui}rit sibi vitā eternā. Un
 Joh. vi. Qui māducet hūc panē viuet
 in eternū. Sic ex eodē sacramēto indig
 ne cōcantes incurrūt eternā damnatio
 nem. Un Lhu^{bertus}. sup Johem. Sicut
 corpalis abus cū ventre inuenerit a di
 uersis humorib^{us} occupatū: amplius le
 dit. magis nocet naturā z nullū prestat
 auxiliū. ita spūalis abus si aliquē repe
 rit malignitate pollutū magis euz p^{ro}dit
 nō sua natura: h^{oc} accipietis vicio
 Un sciendū q^{ui} qlibet cū deuotōe z reue
 rentia z timore ad hoc sacramētū debz
 accedere Et ad hoc incitat nos diuersa
 exēpla sacre scripture. Nā bt^{atus} Johes
 bap. in vtero m^{at}ris sanctificat^{us} a pueri
 cia in heremo p^{ro}uersatus inuitat^{us} a dño
 vt eū baptisaret: timuit tāgere verticez
 dñi. Un cantat eccl^{esiastes}. Baptista cōtre
 muīt z nō audet tāgere sanctū dei verti
 cem. h^{oc} clamat cū tremore. scīfica me sal
 uator. Quāto magis nos timere debet
 mus cū corp^{us} xp^{istu}i verū sumim^{us}. ex q^{ui} Jo
 hānes intantū timuit verticē dñi tange
 re: q^{ui} tante sanctitatis fuit q^{ui} xp^{istu}s de eo in
 euāgelio testimoniū phibuit dicēs. In
 ter natos muliez nō surrexit maior iohē
 baptista. Item bt^{atus} Mare^{us} sibi absci
 dit pollicē vt ineptus esset sacerdotio.
 tātum em^{en} reuerebat^{us} corpis dñi p^{ro}fectio
 nem. Item q^{ui}dam senior inter heremi
 tas cū ab illis eligeret in sacerdotē. z ab
 ep^{iscop}o essz ordinatus: ait. Licet ego sacer
 dos sum ordinatus: tñ in vita mea nūq^{ui}
 p^{ro}ficiam: reputās se indignū p^{ro}ficere cor
 pus xp^{istu}i. Et legit^{ur} Math. viij. q^{ui} centu
 rio dixit xp^o dicenti ei. Ego veniā z cu
 rabo puerū tuū. Dñe nō sum dign^{us} vt
 intres sub tectū meū. Sic qlibet cū vca
 humilitate z reuerētia ad hoc sacramen
 tū accedere debz cogitādo sic. O deus
 ad illud venerabile sacramētū nō suffice
 rent mille āni ad p^{ro}paratōem p^{ro}dignam
 q^{ui}nto magis ego miser indign^{us} suz q^{ui} pec

De sacramēto

co quotidie. z h est impparat? accedo q̄
uis em̄ nō sū dign? tñ bñ sū necessarius
hac salubri medicina. **Uñ Amb.** Qui
vuln? hz: medicinā req̄rat. vulnus ē qz
sub p̄ccō sum? medicina ē celeste z vene
rabile sac̄m.

Cruce? digne cōmunicantū.

Ertio sumit̄ sacramentalit̄ z sp̄ia/
Dlit̄. vt qui in gratia accedunt z di
gne cōmunicāt. Quāntū aut̄ bo
nū sit digne se preparare ad p̄cipiendū sa/
cramētuz eucharistie possum? elicere ex
his p̄iculis que ibi sumunt̄ i hoc sac̄o
Pro quo sciendum q̄ qñ corp? xp̄i acci/
pis hō tūc sumis qñqz p̄tes. Prima est
ip̄m corp? qd̄ sumpsit d̄ virgine qd̄ sp̄i/
ritus sanct? de purissimo sanguine marie
formauit. Sc̄da ē sanguis ip̄ius quez
fudit in cruce. Tercia est ip̄a aīa quam
pat̄ misit d̄ corde suo in yterū virginis.
Quarta est vita cū corpe. Quinta est in
effabil̄ deitas. **I**n p̄mis qñ accipis
corp? xp̄i: efficietis particeps oīm bono
rum que christ? opatus est in vita sua ie
iunando. p̄dicando. discurrendo. orādo.
largiendo. vigilando. z sic de alijs. In/
sup totū meritū passionis xp̄i. Nā sc̄us
Tho. de aq̄no dr̄. q̄ in qualibz missa i
uenitur oīs fructus z utilitas quaz chri
stus i die parascues opat? est in cruce.
z cū morte sua. Et eandē gratiam z fru
ctum quilibet deuotus qui digne com
municat p̄cepit. Itē accipis ibi in hoc
sacramento participaciones omnium me
ritorum totius ecclesie z sanctorum i ce
lo. **U**nde hoc verificetur in nobis quod
christus in euangelio dicit. Alij labora
uerūt: z vos in labores eorum introistis
Hinc est q̄ i simbolo catholice fidei di
cimus. Credo sanctorum communio
nem. **U**nde Albertus magn?. P̄ve
rum corpus christi oēs nos oīmibz chri
sti gratijs z omnium fidelium cōmunica
mus p̄pter quod z iam communio dicit̄
Ido autem omnium bonorum christi
z omnium sanctorum facit nos communi

care. vt si quid deficit in singulis ex oīm
sanctorum abūdantia suppleat. **I**bi in hoc
sacramento habemus virtutes patriar
charū. reuelatōes z illuminatōes p̄phe
tarum. dignitates ap̄lorum. victorias
martyrum. sanctitatem p̄fessorū. mūdi
cias virginū. charitatem angeloz. z cō
sequenter bona z merita oīm electorum
que oīmnia a christo in corpus eius mysti
cum fluxerunt. z de quolibet in quem li
bet p̄ charitatem sp̄s sancti gratia redū
dat. **U**nde iesus christus p̄t dicere ad
quēlibz digne cōmunicatē illud **Beñ.**
xxx. quod Jacob ad laban dixit. **H**o/
dicū habuisti anteq̄ venire ad te: z nūc
diues effect? es: bñ dixitqz tibi dñs ad
introitū meum. Secūdo cū accipis san
guinem mūdaberis a peccatis. **U**nde
Hebreoz. x. Sanguis xp̄i emūdabit
consciam nostrā ab operibus mortuis
ad seruiendū deo viuenti. Quia si san
guis hircoz z vitulozū in veteri lege iu
deos mūdauit. q̄nto magis sanguis xp̄i
q̄ effusus est p̄ peccatis nostris emūda
bit animas nostras quāto est maior tā/
to p̄ciosior z charior. **Q**uerit̄
vtrū p̄ hoc sacramentū deleant̄ venialia
Rñdeo fm̄ **T**ho. in. iij. di. xij. sic. **N**ō
tñ oportet. q̄ oīa venialia deleant̄. s̄ fm̄
mēsuram deuotiōis. p̄sser tamē tantus
esse feruor q̄ oīmnia venialia deleat. Itē
querit̄. vtrū p̄ hoc sacramentū deleant̄
mortalia. **R**espondeo fm̄ **T**ho. vbi su
pra. **N**ō delet mortalia nisi oblita. **U**ñ
q̄ d̄: ablutio scelerum dupl̄t p̄t̄ intelli
gi. **U**el q̄ dicit̄ sic crimina abluere in q̄n
tuz ea impedit. **U**el de his que nō sunt
in hoīs p̄scientia vel mēoria. **Q**z p̄ hoc
sacramētum. s̄. sumendo sanguinem xp̄i
peccata deleant̄ ostendit **Ch̄rif.** dices.
Honorabilis sanguis xp̄i si cum bona
volūtate sumitur egritudine extingueret
poterit. **A**mbro. **D**ebeo illud semp ac
cipe vt mibi semp peccata dimittantur.
Unde etiam **Berñ.** Eucharistie sacra
mentū potens est peccata p̄sumere. de/

bellare obuias potestates. et iſerre celis animas reuertetes de terra. Nota q̄ vinum quod datur cōicantib; nō est vinū p̄secratum sed est vinū purū. q̄ ſecularis ſolūmodo ſub ſp̄e panis recipiūt ve-
 rum et totū xpm̄ ſm̄ corpus et aīam et deitatem. S; ſacerdotes in miſſis reci-
 piunt ſub ſpecie panis et ſub ſpecie vini
 Quō autē xps̄ ſit integraliter ſub ſpecie vini in calice. et qualiter calix adorā-
 dus ſit de hoc quere. i. S. Tercio q̄n ac-
 cipis aīam xpī tūc accipis pignus eter-
 ne vite: ſi ſic in tali ſtatu decedis. Unde
 canit de hoc ſacramēto Et future glorie
 nobis pignus datur: q̄ hoc ſacramētū
 dat vitam gr̄e in p̄nti. Johis. vi. Qui
 manducat me ip̄e viuet p̄pter me. Et
 in futuro dat vitam glorie. Unde Johis
 ſexto. Qui manducat meā carnem et bi-
 bit meū ſanguinem habet vitam eternā
 Quarto ibi accipis ſpm̄ ch̄iſti id eſt
 vitam xpī. Et accipiendo ſic vitam cuſ
 corpe mutaberis in deum ſicut abus et
 porus mutat in te. Unde vox diuina ad
 Auguſtinū dixit Nō tu me mutabis in
 te. ſ; tu mutaberis in me. Sic xps̄ dicit
 cuiſlibet digne p̄municātū. nō tu me mu-
 tabis in te. Quia q̄quid deus eſt ex
 natura hoc homo ſit per gr̄am q̄ digne
 p̄municat. Cum autē deus habeat po-
 tentiam infinitam: et ſapientiam eternam
 et immēſam bonitatem. Ex eius potē-
 tia homini in hoc ſacramēto cōmunica-
 ta erit homo potētior: tam ad operādū
 q̄ ad impetrādū. Ex eius ſapientia effi-
 citur homo ſapientior ad dilectōem boni
 et refutatōnem mali. Ex eius bonitate
 homo ſit magis pius et charitatiuus et
 pacificus. Quinto recipiendo ei⁹ bo-
 nitatem anima hoīs implebitur gratia
 et dulcedine. q̄ niſi il potēſt aīam hoīs
 ſatiare niſi ſolus deus. Unde Bern. Ad
 hūmaginem quippe dei facta eſt aīa rō-
 nalis. cetero oib; occupari p̄t. ſpleri non
 p̄t. Capax em̄ dei ē. et q̄cqd̄ deo minus
 ē nō eā implebit. Unde ps̄. Satiabor cum

apparuerit gl̄a tua. Un exēplū legiſt in
 libro de donis: q̄ quidam ſanctus ep̄s
 in feſto paſce dominum rogauit vt ſibi
 reuelaret merita tunc p̄municātū. Et
 dominus oſtendit ei q̄ vidit aliquos q̄
 ſi p̄cem nigros. alios vero vt ferrū igni-
 tos. alios vero ſanguinolētos: ceteros
 vero ad inſtar ſolis fulgidos. Reſpon-
 dit ei angelus dñi. Nigri ſunt luxurioſi
 et ſupbi. igniti auari. ſanguinolēti iracū-
 di et blaſphemi. qui om̄es indigni acces-
 ſerunt. Quis ſint p̄triti et p̄feſſi tamē nō
 habent firmū p̄poſitū in futurū abſtinē-
 di Ceteri vero qui ſunt lucidi ſunt iſti q̄
 acceſſerunt digne cum p̄poſito firmo ab-
 ſtinēdi et emēdandi vitam ſuam

Sequitur de ſa-

cramento extreme unctionis. A
 Quintū ſacramētū eſt extre-
 ma unctio. Materia autē hui⁹
 ſacramenti eſt oleum oliue ab
 ep̄o p̄secratū. et tale oleū et hu-
 ius p̄secratio ſunt de neccitate hui⁹ ſacra-
 menti. Forma autē huius ſacramenti ſm̄
 Tho. eſt oīo de p̄catia dicēdo. p̄ iſtam
 unctionē et ſuā piſſimā miſericordiam indul-
 gat tibi dñs q̄cqd̄ deliquiſti p̄ viſuſ. Querit
 tur. q̄b; p̄ferēda eſt extrema unctio. Rñ
 deo ſm̄ Pet̄ de tharē. nō niſi adult̄ in
 firmis in p̄culo mortis p̄ſtitut⁹ ex ip̄a in-
 firmitate. Unde nec dat eūtib; ad bellū.
 nec nauigātib; aut his q̄ mox occidēdi
 ſūt. q̄ talis mors nō iminet ex defectu na-
 tuē. ſ; ex euectū fortune Puerſ; aut nō dat
 q̄ nō hnt̄ iſfirmitateſ ſp̄ūalem p̄tractā a
 p̄ctō mortali actuali: nec diſpōem deuo-
 tōis h̄e p̄nt ad h̄ ſacramētū. nec etſ; da-
 tur naturalr̄ ſtult⁹. Querit̄ vtr̄ extrēa
 unctio debeat dari frenetic⁹ et amētib;. Rñ
 deo ſm̄ Pet̄ de th̄a. ſi in ſana mē-
 te p̄ſtituti nō petierint nō d̄z dari. ſi ve-
 ro petierint dari debet. Tñ ad hoc ad-
 uertendū eſt ſm̄ Tho. q̄ illis furioſis et
 amētib; p̄cipue dari nō d̄z q̄ poſſent il-